

(9)

Doç. Dr. Emrah AYKORA¹⁵

DOĞADA CESARET ÖLÇEĞİNİN TÜRK KÜLTÜRÜNE UYARLANMASI ADAPTATION OF COURAGE IN NATURE SCALE TO THE TURKISH CULTURE

ÖZ

Araştırmada Próchniak (2017) tarafından geliştirilen Vahşi Doğada Cesaret Ölçeğinin Türkçeye ve Türk kültürüne uyarlanması amaçlanmıştır. Farklı dil bilimciler tarafından incelenen ölçek Doğada Cesaret Ölçeği adını almıştır. Araştırma grubunu 320 doğa sporcusu oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak bireylerin doğadaki cesaret davranışlarını değerlendirmek amacıyla Próchniak (2017) tarafından Lehçe dilinde geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Literatürde İngilizce kullanımı bulunmaktadır. Ölçek tek boyut ve 7 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliliği analizlerinde AFA ve DFA kullanılmıştır. Yapılan açıklayıcı faktör analiz sonuçlarına göre Doğada Cesaret Ölçeğinin KMO değeri .736 bulunurken Bartlett's Küresellik Testi sonucu da 399.830 (p=0.00) olarak bulunmuştur. Ölçeğin scree pilot analizi sonuçlarına göre tek boyutlu olmasına karar verilmiş, DFA analiz sonuçlarının kuramsal yapıyla uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre Doğada Cesaret Ölçeği'nin bireylerin doğada cesaret durumlarını belirlemede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ifade edilebilir. Ölçek doğa sporları ile ilgilenen bireyler üzerinde yapılan çalışmalarda kullanılabilir.

Anahtar: Kelimeler: Doğa, cesaret, ekstrem spor, doğa sporları

ABSTRACT

The present research aimed to actualize the adaptation of Wilderness Courage Scale, first improved by Próchniak (2017), to Turkish language and Turkish culture. The scale renamed by philologists as Courage in Nature Scale. Study group includes 320 sportsmen from different outdoor sports. Data was collected with a scale by Próchniak (2017) developed in Polish also translated in English previously. We used that scale to evaluate the sportsmen behaviours in nature. Scale involves one dimension and 7 items. It occurs 3 factors and 8 items. EFA and CFA methods were used for validity of scale. According to Exploratory factor analysis, the KMO value of Courage in Nature Scale was .736, while Sphericity analysis value of Bartlett's was 399.830 (p=0.00). We decided that scale should act as one dimensioned according to the scree plot analyse also we clarified that CFA analysis were in line with the theoretical structure. In accordance with the results we suggested that Courage in Nature Scale is appropriate for the determination of courageous behaviours of sportsmen. seeking status with high reliability and validity. The scale is applicable for further nature sports studie.

Keywords: Nature, courage, extreme sports, outdoor sports.

¹⁵ Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ; Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü
emrah.aykora@comu.edu.tr; ORCID: 0000-0003-1225-9231

GİRİŞ

Dilimizde cesaret kelimesi anlam olarak güç veya tehlikeli bir işe girişirken kişinin kendinde bulunduğu güven, yüreklilik, yiğitlik olarak ifade edilmektedir (TDK). Kelimenin kökü Arapça “csr” kökünden gelen “casarat” sözcüğünden gelir ve mastar hali olan “casara” bir dere veya vadiyi geçti, atıldı, girişti, risk aldı anlamına gelmektedir. Avrupa dilleri etimolojisi incelendiğinde de cesaret –courage-, Fransızca kalp kelimesi olan coeur ile bağlantılı olduğu görülmüştür. Cesaretin özü, fiziksel anlamda zorunlu olmasa da, savaşmayı ve direnmeyi tercih etmektir. Cesaret, fiziksel anlamda “zarar görme veya ölüm korkusunun üstesinden gelme yeteneği” olarak kabul edilir (Lopez et al., 2003). Cesaret, son yıllarda pozitif psikolojinin başlıca erdemlerinden biri olarak övülmüştür (Peterson ve Seligman, 2004; Csikszentmihalyi ve Seligman, 2000). Bilim insanları cesaretle ilgili araştırmalar yaparken, cesaret tanımının birkaç temel özelliği üzerinde durmuşlardır. Öncelikle eylem gönüllü olmalı, içinde korkunun üstesinden gelebilmeyi içermeli, seçim olarak doğru ve ahlaki olan seçilmeli, kişi risk almaya istekli olmalı, ancak aşırı riskin de istenmeyen sonuçlara yol açabileceğini de anlamalıdır, son olarak konunun içinde tehlike veya hassasiyet mevcut olmalıdır. Buradan yola çıkarak cesaret çok karmaşık ve çok boyutludur diyebiliriz. Örneğin insanlar bazı cesur davranışlar sergilerken diğerlerinden çekinebilirler (Koerner, 2014; Rate et al., 2007). Cesaret, meydana gelen olay, durum karşısında korkmamak değil, korku hissine rağmen hedef davranışa ulaşma inancı veya yeteneğidir (Tekkurşun Demir & Güvendi, 2022). Cesaret inanmayı, ilkeli olmayı, bilgiyi eyleme geçirmeyi içermektedir (Biçer, 2007). Araştırmacıların, önerilen cesaret boyutlarının sayısı ve doğası konusunda farklılık olsa da genel olarak bilimsel tartışmalarda üç başlık ortaya çıkmaktadır; fiziksel, ahlaki ve sosyal cesaret (Goud, 2005; Woodard & Pury, 2007). Fiziksel cesareti fiziksel riske karşı eylem olarak, ahlaki cesareti risk karşısında özgünlük ve bütünlük olarak ve psikolojik cesareti kişinin psikolojik iyiliğine yönelik risklere rağmen alınan eylem olarak tanımladı. Sporcuların da zor bir hareketi yapma konusunda korkuya kapılmasına rağmen kendine güvenerek davranışı gerçekleştirmek üzere cesaretini toplayıp harekete geçmesi beklenir. Can ve Kaçay’a göre sporcuların zorluklara yenilmeden hedefe varabilmesi için sahip olması istenen duygular arasında öz güven ve cesaret duyguları da bulunmalıdır (2016). Spor yaralanmalarının spor yapılan ortamlarda meydana gelmesi olasıdır (Uğraş & Akbuğa, 2019). Sporunun bunun farkında olarak çeşitli hesaplama ve öngörülerle beklenen hareketi yapabilmesi cesaret düzeyini göstermektedir.

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırma grubundan, veri toplama aracından ve veri toplama aracının Türk kültürüne uyarlanması için yapılan geçerlilik ve güvenilirlik gibi bilimsel aşamaları hakkında bilgi verilmiştir.

Araştırma grubu

Araştırma grubunu Edirne, İstanbul ve Çanakkale illerinde yaşayan 320 doğa sporcusu oluşturmaktadır. Araştırma grubunun % 37,2’sini (n=119) kadın doğaseverler %62,8’i de (n=201) erkek doğaseverler oluşturmuştur. Doğa sporlarına katılım gösteren bireylerden %14,1’i (n=45) Dağcılık, %15,6’sı (n=50) Kaya tırmanışı, %10,6’sı (n=34) Kayak-snowboard, %42,5’i (n=136) Doğa Yürüyüşü ve Kampçılık, %17,2’si (n=55) Bisiklet sporu ile ilgilenmektedir. Örneklem sayısı belirlenirken, araştırmalar incelenmiş (Bryman & Cramer, 2001; MacCallum vd., 2001; Tavşancıl, 2006) ve örneklem sayısının madde sayısının 5 ile 10 katı arasında olmasının yeterli olacağı görüşü referans alınmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların Tanımlayıcı İstatistikleri

Değişkenler	f	%
Cinsiyet	Kadın	11 9 37,2
	Erkek	20 1 62,8

Spor Branşı	Dağcılık	45	14,1
	Kaya tırmanışı	50	15,6
	Kayak-snowboard	34	10,6
	Doğa Yürüyüşü ve Kampçılık	13	42,5
		6	
Spor Geçmişi	Bisiklet	55	17,2
	1yıl	11	3,4
	2yıl	12	3,8
	3yıl	22	6,9
	4yıl	36	11,3
	5yıl ve üzeri	23	74,7
	9		

Veri Toplama Aracı

Ölçek Próchniak (2017) tarafından bireylerin doğal ortamlardaki yüksek uyarıcı davranışlarını değerlendirmek amacıyla Lehçe dilinde geliştirilmiştir. Ölçek tek boyut ve 7 maddeden oluşmaktadır. Ölçek formu 5'li likerte olup Kesinlikle katılmıyorum (1)", "Katılmıyorum (2)", "Kararsızım (3)", "Katılıyorum (4)", "Kesinlikle katılıyorum" (5) şeklinde maddelerle puanlanmıştır. Ölçekten elde edilen puanlar arttıkça doğada cesaretli olma durumu da artmaktadır.

Ölçeğin Türkçe Formunun Oluşturulması

Ölçeğin tasarımı yapan Próchniak ile 18.11.2019 tarihinde farklı bir çalışma için izin istenmiş ve bunu izleyen zaman diliminde kendisi ile bağlantıda kalmıştır. Yeni bir çalışma olarak Doğada Cesaret Ölçeği için de e-posta yolu ile izin alınmış ve üzerinde çalışma başlatılmıştır. Öncelikle dil bilim uzmanları tarafından çeviriler tamamlanmıştır. Pilot çalışma olarak bir grup doğasevere uygulama yapılmış, soruların açık ve anlaşılır olduğuna karar verilmiştir.

Verilerin Analizi

Doğada Cesaret Ölçeğinin yapı geçerliliğinin test edilmesi amacıyla açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. AFA'da Kasier - Meyer – Olkin (KMO) ve Bartlett Küresellik testleri ile faktör analiz uygunluğu kontrol edilmiştir. Modelin sınanması için GFI, CFI, NFI, IFI ve RMSEA değerlerine bakılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği için test tekrar yöntemi, cronbach alpha ve guttman değerlerine bakılmıştır.

Bulgular

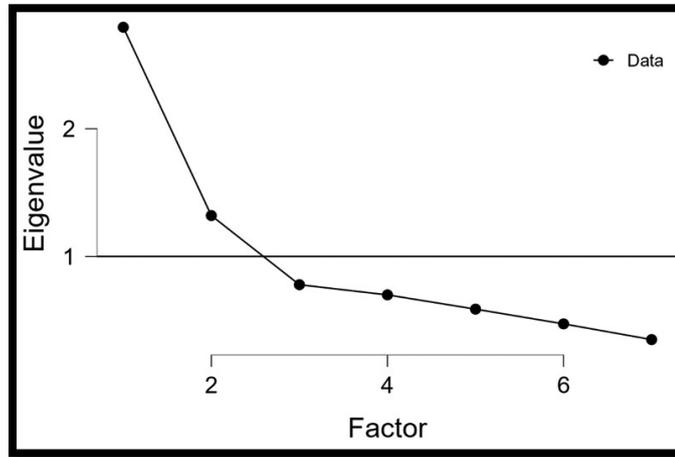
Açımlayıcı Faktör Analizi

Yapılan açımlayıcı faktör analiz sonuçlarına göre doğada cesaret ölçeğinin Kaiser-Meyer-Olkin test değeri .736 bulunurken Bartlett's Küresellik Testi sonucu ise ($X^2=399.830, df=21.000, <.001$). Araştırmalar incelendiğinde ölçek uyarlama ve geliştirme çalışmalarında istenilen değer 0.50 kabul edilebilir, 0.70-0.80 arası iyi, 0.80-0.90 çok iyi ve 0.90 üstü süper değer olarak kabul görmüştür (Kaiser, 1974). Toplanan veri setinin ölçek uyarlama için uygun olduğu tespit edilmiştir. Faktör çıkarım yöntemi belirlenmede normallik varsayımı koşulları sağlanıyorsa maximum likelihood yönteminin kullanılmasının uygun olacağı literatürde belirtilmiştir (Fabrigar vd, 1999). Bu çalışmada normallik testi için çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Tablo 2 incelendiğinde değerlerin normallik varsayımı karşıladığı kabul edilmiştir (George & Mallory, 2010). Normallik koşullarını sağlaması nedeniyle "maximum likelihood" yöntemi kullanılmıştır.

Tablo 2. Veri seti ortalama, standart sapma, çarpıklık ve basıklık değerleri

	m1	m2	m3	m4	m5	m6	m7
\bar{x}	3.025	3.319	4.147	3.689	2.853	4.391	3.479
SS	1.225	1.308	1.014	1.196	1.417	0.938	1.269
Skewness	0.035	-0.324	-1.351	-0.633	0.074	-1.750	-0.634
Kurtosis	-1.071	-0.981	1.541	-0.571	-1.307	2.809	-0.550

Orijinal ölçekte faktör sayısı bir olmasına rağmen Türk kültürüne uyarlanan bu çalışmada faktör sayısının belirlenmesi için yamaç eğim (scree plot) grafiğine bakılmıştır. Literatürde yatay eğilimin faktör sayısını belirlemede kullanılabileceği ifade edilmektedir (De Vellis, 2003). Şekil 1 incelendiğinde özdeğer 1'in üzerinde 2 faktör olabileceği tespit edilmiştir. Ayrıca ikinci faktörün özdeğerinin 1 'den küçük olması sebebi ile tek faktörlü yapı olmasına karar verilmiştir.

Şekil 1. Yamaç Eğim (Scree Plot) Grafiği

Büyüköztürk (2016) madde faktör yükü 0,3'ten küçük maddelerin ölçek formundan çıkartılması gerektiğini belirtmiştir. Ölçek madde faktör yükü 0.3'ten küçük ve faktör yükleri binişik olan herhangi bir madde olmadığı tespit edilmiştir. 7 madde ile yapılan AFA işlemi sonucu ölçeğin açıkladığı varyans oranının % 30.7 ve özdeğerinin 2.148 olduğu tespit edilmiştir. Ölçeklerde açıklanan varyans oranının % 50'den büyük olması beklenir. Ancak, davranış bilimlerinde açıklanan varyans oranının olmasının zor olduğu tek faktörlü ölçeklerde açıklanan varyans oranının %30 ve daha fazla olmasının yeterli olduğunu Büyüköztürk (2016) belirtmiştir.

Tablo 3. Faktör Analizine İlişkin Özdeğer ve Varyans Sonuçları

	Döndürülmemiş Çözüm			Döndürülmüş Çözüm		
	Toplam Kare yük.	Oran değişimi	Kümülatif	Toplam Kare yük.	Oran değişimi	Kümülatif
Faktör1	2.153	0,308	0,308	2.148	0.307	0.307

Faktör yükleri 0.324 ile 0.731 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Biriciklik (uniqueness) faktör yüklerinin ise 0.466 ile 0.731 arasında olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Doğada Cesaret Ölçeği Madde ve Faktör Yükleri

Madd e no	Maddeler	Madde faktör yükü	Biriciklik Değeri
M1	Kaza ihtimalinin yüksek olabileceğini bilsem bile doğada aktivite yapıyorum.	0.594	0.647
M2	Doğaya çıkmayı tercih etmem, böyle doğal yerler çekici ama içimde korku yaratır.	0.511	0.739
M3	Doğada heyecan verici durumlar arıyorum.	0.447	0.800
M4	Korku, doğada ilginç yerleri tanıma konusunda beni durduramaz.	0.475	0.774
M5	Doğada stres yaratan yerleri araştırıyorum.	0.731	0.466
M6	Diğer insanlarda korkuya neden olan ama bana çekici gelen doğal yerlerde olmak istiyorum.	0.324	0.895
M7	Doğada korkularımınla yüzleşebileceğim yerleri araştırıyorum.	0.685	0.531

Doğrulayıcı Faktör Analizi

7 maddeden oluşan ölçeğin yapının sınanması için, AFA analizlerinin yapıldığı JASP 0.16.3.0 versiyonu ile aynı zamanda DFA analizleri içinde kullanılmıştır. Veriler normal dağılması sebebiyle maksimum olabilirlik (maximum likelihood) ile doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır.

Tablo 5. DFA Uyum İyiliği Değerleri

Kabul Edilebilir İndex Değerleri	İlk Uygulama Değerleri
GFI>0.90	.885
CFI>0.90	.775
TLI>0.90	.684
NFI>0.95	.853
IFI>0.90	.900
RMSEA<0.08	.102

Tablo 5 incelendiğinde DFA analiz sonuçlarının [CFI (.775), GFI (.885), TLI (.684), IFI (.900), NFI .853), RMSEA (.102)] kuramsal yapıyla uyumlu olan sadece IFI değerinin olduğu tespit edilmiştir (Hu & Bentler, 1999; Kline, 2016). Kabul edilebilir uyum değerlerine ulaşabilmek için rezidüel kovaryans değerlerine bakılmıştır. Rezidüel kovaryans değerlerine bakılarak 3 defa modifikasyon yapılmıştır. Tablo 6 incelendiğinde sırasıyla kovaryans büyüklüğüne göre madde 1 ile madde 5 daha sonra madde 4 ile madde 6 ve son olarak madde 1 ile madde 3 arasında modifikasyon işlemi gerçekleştirilmiştir.

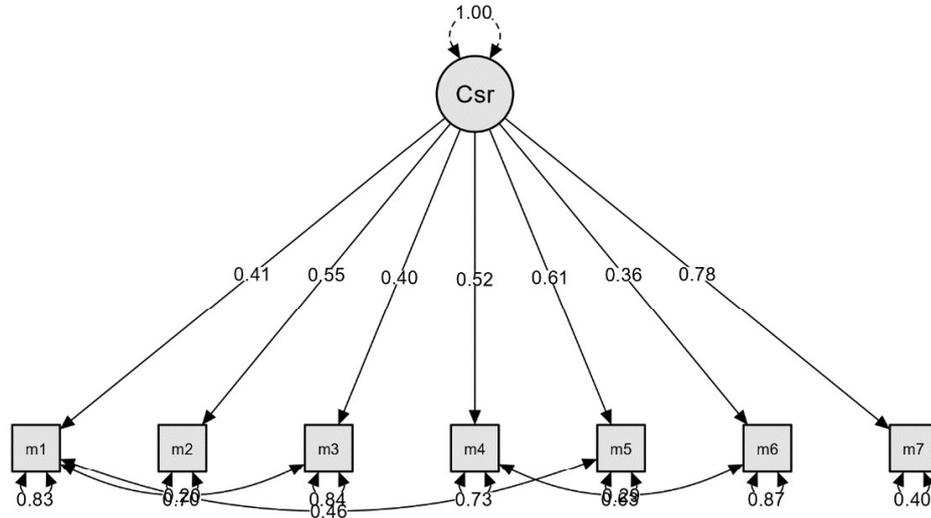
Tablo 6. Rezidüel Kovaryanslar

			95% Güven Aralığı					
			Tahmini Değer	Std. Hata	z-değeri	p	Alt	Üst
m1	↔	m5	0.575	0.102	5.606	<.001	0.374	0.775
m4	↔	m6	0.263	0.068	3.893	<.001	0.131	0.395
m1	↔	m3	0.210	0.063	3.312	<.001	0.086	0.334

Tablo 7. Modifikasyon Sonrası DFA Uyum İyiliği Değerleri

Kabul Edilebilir İndex Değerleri	İlk Uygulama Değerleri
GFI>0.90	.997
CFI>0.90	.952
TLI>0.90	.908
NFI>0.95	.926
IFI>0.90	.953
RMSEA<0.08	.083

Tablo 7. incelendiğinde DFA analiz sonuçlarının [CFI (.952), GFI (.997), TLI (.908), IFI (.953), NFI .926), RMSEA (.083)] kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu tespit edilmiştir (Hu & Bentler, 1999; Kline, 2016).

Şekil 2. Faktör Yükleri

Şekil 2 incelendiğinde madde faktör yüklerinin 0.41 ile 0.78 arasında değiştiği gözlemlenmiştir. Doğada cesaret ölçeğinin güvenilirliği için 50 kişi üzerinde 4 hafta arayla ölçekler uygulanmıştır. Test tekrar korelasyon katsayısının için .86 olduğu ve Cronbach's α değerinin 0.748 olduğu Guttman's λ_2 değerinin ise 0.763 tespit edilmiştir. Bu değerler ile ölçeğin güvenilir bir ölçme aracı olduğu ifade edilebilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada bireylerin doğada cesaretli olma durumlarını belirleyen bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ölçekten elde edilen puanlar arttıkça doğada cesaretli olma durumu da artmaktadır. Sportif etkinliklere katılan sporcuların cesaret düzeylerinin yüksek olması beklenir. Zengin'in (2019) atletlerle yaptığı araştırmada, sporcuların cesaret düzeyinin ortanın üzerinde olduğu ve sporcuların karar verme, risk alma düzeylerinin yüksek olduğu belirtilmiştir. Tüm spor branşlarında sporcuların karşılaşacağı korku verici durumlarla başa çıkabilmesi özgüveni geliştirecek bu sayede de başarıya yaklaşılabilmelerine olanak sağlayacaktır. Gürer de (2017) sporcuların özgüven düzeyinin sporcunun branşındaki başarısını etkilediğini belirtmiştir. Bir sporcunun güçlü bir rakibin karşısına çıkması veya teknik olarak uygulaması tehlikeli olan bir hareketi yapmaya hazır olması için de bunlara gerek duyduğu söylenebilir. Fakat cesaret, yaradılışın da etkisinde olmakla birlikte ağırlıklı olarak çevresel şartlara göre öğrenebilen bir erdemdir (Baynal & Taşçi Yıldırım, 2020). Buradan yola çıkarak doğada yapılabilecek etkinliklerle özellikle gençlerde cesaret anlamında olumlu gelişmelerin olabileceği beklenebilir. Son olarak ölçek Türk kültürüne uygun hale getirilmesi açısından yabancı dil uzmanlarına gönderilerek farklı çeviri sonuçları alınmış sonrasında Türkçe dil yapısına uygunluğu değerlendirilmiştir. Son şeklini alan ölçek pilot uygulama için kullanılmıştır. Ölçeğin cronbach alpha değeri .748 olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre DCÖ'nün bireylerin doğada cesaret davranışlarını belirlemede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ifade edilebilir. Buna göre geliştirilmiş olan ölçek doğa sporları ile ilgilenen üniversite öğrencisi seviyesindeki bireyler üzerinde yapılan çalışmalarda kullanılabilir. Ayrıca daha farklı yaş gruplarına ve farklı spor branşlarında da denemeler yapılarak farklı sonuçların alınabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

1. Baynal, F., & Taşçi Yıldırım, E. (2020). Cesaret Erdemi Bağlamında İslam Ahlak Felsefesi ile Psikoloji Arasında Mukayeseli Bir Değerlendirme, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 35, 137-175. <https://doi.org/10.35209/ksuifd.706065>
2. Biçer, T. (2007). Sporda duygu ve aklın yönetimi. İstanbul: Beyaz Yayınları.
3. Bryman, A., & Cramer, D. (2001). Quantitative Data Analysis with SPSS Release 10 for Windows: A Guide for Social Scientists Taylor & Francis. Hove, England, 295.
4. Büyüköztürk, Ş. (2016). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı (22. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
5. Can, Y., & Kaçay, Z. (2016). Investigation of the relationship between athlete identity perception, courage and self-confidence, Journal of Human Sciences, 13(3), 6176-6184.
6. Csikszentmihalyi, M., & Seligman, M. (2000). Positive psychology. American psychologist, 55(1), 5-14.
7. De Vellis, R. F. (2003). Scale development: Theory and applications (2nd ed., Vol. 26). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
8. Fabrigar, L. R., Wegener, D. T., MacCallum, R. C., & Strahan, E. J. (1999). Evaluating the use of exploratory factor analysis in psychological research. Psychological Methods, 4(3), 272-299
9. George, D., & Mallery, M. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson
10. Goud, N. (2005). Courage: Its Nature and Development. Journal of Humanistic Counseling, Education & Development, 44, s. 102-116
11. Gürer, B. (2017). The research about reasons of mountaineers' attend to ice climbing and its effects on their selfconfidence, European Journal of Education Studies, 3(8), 501-515. 10.5281/zenodo.841788
12. Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff Criteria for Fit Indexes in Covariance Structural Analysis: Conventional Criteria Versus New Alternatives. Structural Equation Modeling, 6, 1-55.

13. Kaiser, H. F. (1974). An Index of Factorial Simplicity. *Psychometrika*, 39, 31-36.
14. Kalaycı, Ş. (2010). Faktör analizi, SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri (5. Bs.). Ankara: Asil Yayın.
15. Kline, R. B. (2016). Principles and practice of structural equation modeling. The Guilford Press, New York: NY.
16. Koerner, M. M. (2014). Courage as identity work: accounts of workplace courage, *Academy of Management Journal*, Vol. 57 No. 1, pp. 63-93.
17. Lopez, S. J., Koetting O'Byrne, K., & Petersen, S. (Eds.). (2003). Profiling courage. Washington, DC: American Psychological Association.
18. MacCallum, R.C., Browne, M.W., & Sugawara, H. M. (1996). Power Analysis and Determination of Sample Size for Covariance Structure Modeling, *Psychological Methods*, 1 (2), 130-49.
19. Peterson, C., & Seligman, M. E. (2004). Character strengths and virtues: A handbook and classification (Vol. 1). Oxford University Press.
20. Prochniak, P. (2017). Wilderness Courage Scale (WCS), *Journal of Human Performance in Extreme Environments*: Vol. 13 : Iss. 1, DOI: 10.7771/2327-2937.1086
21. Rate, C.R., Clarke, J.A., Lindsay, D.R., & Sternberg, R.J. (2007), "Implicit theories of courage", *The Journal of Positive Psychology*, Vol. 2 No. 2, pp. 80-98.
22. Russell, K. C. (2003). An assessment of outcomes in outdoor behavioral healthcare treatment. *Child & Youth Care Forum*, 32, 355-381.
23. Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). Using multivariate statistics (5th Ed.). Boston: Allyn And Bacon.
24. Tabachnick, B. G., & Fidell, L.S. (2018). Using multivariate statistics. (7th Edition). Boston: Pearson.
25. Tavşancıl, E. (2006). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Ankara: Nobel Yayın.
26. TDK. (tarih yok). Cesaret. 23.10.2022 tarihinde Türk Dil Kurumu Sözlükleri: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı
27. Tekkurşun Demir, G., & Güvendi, B. (2022). Bedensel Engelli Milli Sporcuların Öz güven, Cesaret ve Sporcu Kimliği İlişkisi. *Uluslararası Türk Spor ve Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 2 (1) , 1-15 . DOI: 10.55376/ijtsep.1090193
28. Uğraş, S., & Akbuğa, T. (2019). Beden eğitimi derslerindeki spor yaralanmaları ve beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri. *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 2(2), 11-26.
29. Woodard, C. R., & Pury C. L. S. (2007). The construct of courage categorization and management. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 59(2), 135-147.

Doğada Cesaret Ölçeği		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	Kaza ihtimalinin yüksek olabileceğini bilsem bile doğada aktivite yapıyorum.					
	Böyle doğal ve çekici yerlere giderim ama içimde korku yaratır.					
	Doğada heyecan verici durumlar arıyorum.					
	Korku, doğada ilginç yerleri tanıma konusunda beni durduramaz.					
	Doğada stres yaratan yerleri araştırıyorum.					
	Diğer insanlarda korkuya neden olan ama bana çekici gelen doğal yerlerde olmak istiyorum.					
	Doğada korkularıyla yüzleşebileceğim yerleri araştırıyorum.					